

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
ผู้วิจัย	ดร.ดลฤทัย ไกรวรรณกุล
ที่ทำงาน	กลุ่มวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์" โดยได้เลือกพื้นที่ที่ทำการศึกษาคือ หมู่บ้านหนองจาน ชาวบ้านได้รวมกลุ่มกันเป็น "หมู่บ้านอาสาสมัครพิทักษ์ป่านครหนองจาน" ถือเป็นชุมชนที่มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ของตนเองจากพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมมาเป็นพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ปัจจุบันพื้นที่นี้ประชาชนสามารถเลือกสิทธิในการอยู่อาศัยของตนเองเป็น 2 เขต คือ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น และอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักประเภทธรรมชาติ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการมีบทบาทของชุมชนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

การทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับได้จัดแบ่งหมวดหมู่การศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การประเมินความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ โดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง การสัมภาษณ์ที่ไม่มีแบบมาตรฐาน การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้วิจัย และแบบสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่บ้าน ผู้วิจัยได้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในแบบประเมินความสำคัญ แบบประเมินความเสื่อมโทรม และแบบประเมินทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

ผลการประเมินโดยชุมชนพบว่า ที่ตั้งของทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความสำคัญมากที่สุด คุณค่าทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง และยังไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากนัก มีความปลอดภัยมาก สิ่งแวดล้อมมีความเปราะบางค่อนข้างมาก

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้มีการประยุกต์นำเอาหลักการที่ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ พันธุ์พืช และสัตว์ป่า ได้จัดทำอยู่แล้วแต่มีการแบ่งแยกพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเสนอให้มีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อให้ออกค้ำองกับนโยบายของภาครัฐที่ได้มีการนำร่องโครงการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ 10 แห่งในประเทศไทย (2550) การออกแบบพื้นที่ รวมไปถึงแนวทางการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวด้วย

Research title   Community Participation in Eco-Tourism Destinations
   Management

Researcher   Donruelai Kovathanakul, Ph.D.

Office   Tourism Department
   Faculty of Management Sciences
   Khon Kaen University

Abstract

This research "Community Participation in Eco-Tourism Destinations Management" selects Nongjarn Village to be a case study. This community name themselves as "Forest Protection Volunteer Nakorn Nongjarn Village", from this reason, the villagers play the important role to develop their area from the dried forest to be the ecotourism destinations. Nowadays, the community members could decide on their official location status that which their name should be in Chumpae District, Khon Kaen Province or Phu Kradueng District, Loei Province.

Consequently, the literature review on ecotourism, tourism destination capacity assessment and community participation. For the research methodology, the researcher apply unstructured observation, participant observation, unstructured Interview, and unstructured schedule interview. The research tools are tourism destination capacity assessment (significance, decadence, and environment), evaluated by community.

The result founded the location become the most important. The value is moderate, not much popular destination. The safety is high. And the environment is very sensitive.

The community participation guideline applies concept of Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation, in the amount of tourists limitation (according with 10 Thailand National Parks), the size and area configuration, to cooperation with government policy (2007) and the site design, included tourist destinations interpretation.